

Відкрийте, обшук! Як силовики тиснуть на "оборонку" і чому мовчить Зеленський

07:00 10.07.2026 Пт

🕒 6 хв

Українські спецслужби та силовики останніми днями опинилися в центрі гучних скандалів (фото: колаж РБК-Україна)

Не витрачай час на шум! Читай тільки суть з **РБК-Україна** у **Google**

Походи силовиків офісами та будинками топ-менеджменту великих оборонних компаній – поганий сигнал Заходу на тлі ескалації з російськими обстрілами.

Чому правоохоронці знову опинилися у центрі скандалу і до яких наслідків це може призвести – читайте у редакційній колонці РБК-Україна.

Зустріч із Дональдом Трампом, саміт НАТО та ліцензії на виробництво ракет Patriot. Скандали з силовиками, обшуки у виробників дронів та військової техніки, тиск на ЗМІ.

Баланс, якого, як іноді здається, прагне українське життя, цього тижня явно дав збій. Коли на головному – зовнішньому фронті, вперше за довгий час з'явилися реальні успіхи – настільки явні, що їх **зауважує навіть президент Трамп** – у внутрішніх справах все явно пішло кудись не туди, причому із прискоренням.

Головна дійова особа – багатолика судово-правоохоронно-силова система. Вражає навіть простий перелік інцидентів останніх днів, які буквально конкурують між собою у "рейтингу" медійних скандалів за участю силовиків.

Рішення суду, яке заблокувало публікацію розслідування "Слідство-інфо" про те, як брат голови Держбюро розслідувань обійвся нерухомістю до рівня середньовічного магната або як мінімум солідного рантьє.

Саме ж ДБР прийшло до власника видання "Бабель" (що нещодавно випустив гучне розслідування про загибель військовослужбовців у полку "Скеля") та за сумісництвом – великого виробника дронів Vyrty Industries Олексія Бабенка.

Ще один візит, на цей раз уже СБУ, здійснили до іншого топ-виробника – "Української бронетехніки", який **овернувся травмами її топ-менеджера**, до яких, за версією самих силовиків, вони не мають жодного стосунку. Велике питання, чи шукатимуть вони з такою ж пристрасною винних серед тих, хто розмістив склад боеприпасів у житловому кварталі Вишневого, що підтвердив сам президент Зеленський.

Цілком дика історія з підривом у Монако бізнесмена Вадима Єрмолаєва та знайденням у лісі трупом підривниці, яку, ймовірно, ліквідували экс-співробітники СБУ та ГУР.

І це все ніяк не пояснити підступами та ІПСО агресорів, хоча спроби такі й були, принаймні одразу. Так само, як свого часу журналістам, які досліджували діяльність компанії FirePoint на тлі "Міндінгейту" та її можливі зв'язки з оточенням українського президента, ставили у провину підрив української ракетної програми.

Публічний пошук російського сліду виглядає відверто натягнутим у таких ситуаціях. Хоча все ще має місце щодо викривачів корупції, неугодних функціонерів чи когось із представників громадянського суспільства.

Якщо у випадку з FirePoint справа обмежилася медійними обговореннями та різкими заявами опонентів влади, то згаданим вище компаніям пощастило менше – обшуки, вилучення готівки та інші атрибути силового тиску. Не кажучи вже про можливі фінансові та репутаційні втрати найбільших для потреб оборони постачальників.

Чи не одностороння підтримка того ж таки Vyrty з боку громадянського суспільства та оборонної галузі – зовсім не безумовна індульгенція та гарантія відсутності проблем з контрактами для армії. Корупцію та фінансові махінації треба розслідувати та виводити на світ, навіть під час війни. Але при цьому і російські НПЗ повинні горіти в поточному темпі, а армія отримуватиме все необхідне для фронту. Сенс лежати потім у труні, зате в чистих рукавичках.

Цього разу звична платівка про "продажних журналюг", яку з ірраціональним задоволенням люблять слухати значна частина українців, не гратиме. Цього разу всі винуватці подій – представники самої держави. Тут і структури, як СБУ, які користуються абсолютною заслугою славою та популярністю у народі за свої зухвалі та ефективні операції проти агресорів. І менш популярні в очах громадськості структури – на кшталт того самого ДБР, чієї реформи від української влади давно очікують західні партнери.

З початком великої війни вся державна машина отримала від суспільства умовний карт-бланш. Аргумент про "не треба розгойдувати човен", незважаючи на виразний російський запах, все-таки був свідомо чи підсвідомо сприйнятий значною частиною українців. Багато в чому тому, що чи не вперше за час незалежності держава та суспільство опинилися разом у тому самому човні. І тонути, якщо що, довелося б також разом.

Але що робити, якщо за розгойдування човна взялися ті, хто повинен зберігати його стійкість?

І чому саме зараз? Може виникнути й таке питання. Але не виникне. Тому що подібні інциденти регулярно траплялися і раніше, за винятком короткого періоду навесні-2022. Хіба що не так часто. Удари російських ракет по українському тилу з численними жертвами та руйнуваннями – вкрай сильний тригер, після якого суспільство гостріше сприймає самодіяльність силовиків.

Та й загалом, система стримувань та противаг не просто так є фундаментом демократії. Як тільки держава робить щось не те, суспільство моментально і боляче б'є її по пальцях. Але в Україні і демократія недосконала, і умови її застосування цілком особливі через воєнний час. Цим і успішно користуються багато людей у погонах та мантиях.

Хоча коли держсистема спробувала вже зовсім вийти з берегів – під час атаки на НАБУ та САП рік тому – громадяни все-таки оперативно повернули її в русло, незважаючи на війну та інші обставини. Ефект це дало, але, як бачимо, не назавжди. Досвід "картонного протесту", здається, не змусив владу зробити висновки про те, як реагувати на подібні кризи – іноді мовчання та запізніла реакція гірша за найнезграбіше пояснення.

У поточних умовах навіть не реформування, а хоча б припинення негативних тенденцій можливе лише згори, не знизу. Все в руках людини, в руках якої вся повнота політичної та військової влади – Володимира Зеленського. Але від нього жодних публічних коментарів поки що не надходило. Як, втім, і від міністра оборони Михайла Федорова, через чие відомство проходять закупівлі тих самих дронів та іншої техніки для армії.

Є й традиційна надія на західних партнерів України, від яких – у цьому випадку на щастя – країна вкрай залежна. З такими історіями, як останніми днями, до Євросоюзу точно не беруть. Тим більше, там уже є кілька країн зі схожою, так би мовити, політико-правовою культурою, хоч і не в таких масштабах. І нові проблемні члени клубу Парижу та Берліну не потрібні.

І якщо хтось серйозно вважає, що західні дипломати можуть тільки чемно посміхатися на панельних дискусіях, то РБК-Україна, з досвіду спілкування з десятками з них точно знає: всі чудово все бачать і розуміють. Хіба що не кажуть публічно. Поки що.

Тому що заїхати до Євросоюзу на рівні вивіски – зберігти всі поточні практики, як зараз, але із зірково-синім прапором, свободою переміщення, ринками та субсидіями на цілі галузі – не вийде. А до цього – хай і з особистого, політичного інтересу – на щастя є реальний інтерес. Важливо, щоб він конвертувався у дії.

"Розраховую на всеосяжне розслідування" та "беру під особистий контроль" – цього разу буде мало.

Реклама

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в **Google!**

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

- Служба безпеки України
- ВПК
- ДБР
- ГУР